

ערכנו הצגה ימי הקורונה

החל ממרץ, לאור משבר הקורונה, עבר היישוב להתנהל במתכונת חירום מיוחדת. להלן סיכום ביניים (ועם קצת מזל גם סופי) לתקופה זו. במקביל מתוחקרים ומסוכמים כלל הנושאים לטובת הזכרון הארגוני. ההתנהלות בתקופה זו היתה תחת צוות ניהול יישובי שהוקם. הצוות מכיל בתוכו ומבוסס על צוות החירום היישובי (צח"י).

חברי הצוות:

- ראש הצוות: גל אורן
- ראש צח"י: אביב קוחל
- 2 נציגי וועד אגודה: יעל דוידוב ודודן אבירם
- 2 נציגי מזכירות הקיבוץ: עידן קריסטל ווידי שקד
- 2 מנהלי הקהילה: זאב פקציארז וזאבי רוזנר

תחת הצוות הוקמו מכלולים לטיפול בנושאים השונים:

- לוגיסטיקה: תומר בן אריה
- גיל שלישי: עמית לפידות ועלוה מודעי
- מתנדבים: טל צוק
- בריאות: אורית גלאור (ד"ר דני אלברט עזר ביעוץ)
- חינוך: כנרת אמויאל
- בטחון: גידי קרון
- תקשורת: אסף אוזן
- עקב השפעת הקורונה על פעילות הכלבו וחדר האוכל, מרכזיותם וחיוניותם לתפקוד הקהילה, צורפו עומר ברוידא (כלבו) ויוסי יריש (חד"א)

יחד עם הצוות ותחת הנחייתו עבדו כמובן מנהלי הענפים והשירותים השונים:

- כלבו וחד"א כאמור לעיל
- מכבסה: טלי אורן
- ספרייה: פוריה גרבר
- שלומי גרבר טיפל ומטפל בהזמנות המקוונות מחדר האוכל

לתפעול השוטף בכלל, ושל הכלבו וחדר האוכל בפרט, נעזרנו במתנדבים רבים, מקרב כלל תושבי כפר מנחם, שהוציאו לפועל את מה שנדרש.

למיטב שיפוטנו, ההחלטה על הקמת צוות ניהול ומנהל ייעודי לאירוע, היא החלטה טובה. מבנה הצוות טוב ונכון לשמרו ואת הפונקציות המרכיבות אותו. האיוש נתון כמובן לשינויים עפ"י הצורך.

המשיכו לעבוד צוותי האגודה השונים שדאגו ודואגים להחזיר אותנו לשיגרה, ובעיקר החינוך והתרבות. הוקם צוות כלכלי, לטיפול בצרכים תקציביים שעלו, הן לשוטף והן לצורך הקמת קרן ערבות הדדית וסיוע לחברי קהילה שיזדקקו לכך. חברי הצוות הכלכלי: הינם זאב פקציארז, זאבי רוזנר, שלומי גרבר וגל אורן.

צוות הניהול עבד בתיאום שוטף מול המועצה על גורמיה השונים, כל אחד בתחום אחריותו. נציגי הצוות הקבועים בישיבות המועצה היו גל זאב.

בהזדמנות זו, ובשם כל המתנדבים וצוות הניהול, תודה רבה לאנשי גיל הזהב שטרחו והפיקו אירוע מרשים מרגש ומכובד, כדי להודות לנו על פועלנו למענם ובכלל. אמנם הצוות והמתנדבים, עושים זאת ללא שכר, אך אמירת התודה הזו הייתה שכר הולם ואף יותר מכך לעמלנו. גיל הזהב בישוב היא קבוצה איכותית שהעמיד עוד לפני!

לשמחתי ניתן לומר שנהנינו בישוב משגרה עם מינימום שיבושים. אספקת מצרכים ואוכל רציפה ונוחה, שירותי בריאות זמינים וטובים, מענה רציף לכל אוכלוסייה ובפרט לאוכלוסיית הגיל השלישי, זמינות מקבלי ההחלטות בכל דילמה או בעייה.

שיתוף הפעולה בין גורמי הניהול השונים היה טוב מאוד. מזכירות/אגודה/ראש צוות ניהול המשבר. עבודה משותפת כזו היא מפתח מרכזי לצליחת משבר.

עדכונים ופרסומים מטעם הצוות הופצו באופן שוטף במייל ובקבוצות ווטסאפ, ופיזית ישירות לידי אלו הזקוקים לכך. בתחילה עומס המידע לציבור היה גדול, ולאחר זמן פוצלו הקבוצות ופחתה התדירות. תקציב להתמודדות עם הצרכים נלקח מתקציבי הקיבוץ והאגודה עפ"י הסכמה משותפת, ומתוך תקציבים אחרים שמומשו פחות מהתכנון כמו תקציב תרבות. התקציב שימש בעיקר לרכש מסכות למתנדבים ומקומות העבודה החיוניים, מדי חום, תשורות לגיל השלישי וכדומה.

לצערי, למרות שגרה כמעט מלאה בישוב, המשבר לא מאחורינו. חלק מהתושבים אינם עובדים, מערכת החינוך עובדת באופן חלקי, ואנו מתנהלים לאור ההנחיות. אנחנו מוכנים, אם יהיה צורך, להתאים את הצוות ומנגנוני הניהול בישוב כדי לצלוח כל מדרגה, שיפור או נסיגה, לכשנידרש. לסיכום,

צלחנו את המשבר עד כה בצורה טובה מאוד. תושבי כפר מנחם נהנו ונהנים ממעטפת תומכת נוחה, התאפשרה שגרה יחסית נוחה תחת המגבלות, כלל שירותי היישוב המשיכו לעבוד כל הזמן ולא נסגרו. הרתמות ראשי המכלולים, מנהלי הענפים ושאר המתנדבים הרבים, הינם נקודת חוזק משמעותית שעלינו לשמוח ולהתגאות בה. יתרונו הגדול בהיותנו קהילה ולא אוסף פרטים בא לידי ביטוי במשבר זה, וגם זה מקור לגאווה ותחושת שייכות.

מסתבר ששיגרה זה לא רע, העיקר הבריאות

גל אורן

זאב פקציארז עידכן:

הייתה פה התעוררות קהילתית גדולה מאוד בעקבות הקורונה וצריך לראות איך לא עוזבים את זה ומצליחים למנף את זה הלאה.

אני הייתי בורג קטן בלבד. היה צוות גדול של תושבים, הם אלה שעשו את עיקר העבודה והפעילו את המתנדבים הרבים – מעל 100. להם מגיעה התודה.

בתחום הערבות ההדדית טיפל צוות הקורונה בשני היבטים:

* העיקרי – דאגה לכל מי שהיה לו צורך בתמיכה ועזרה ודאגה לכל מחסור קיומי (בעיקר בני הגיל השלישי).

* ההיבט השני – ניסיון לסיוע כספי למי שהרגיש צורך בכך.

לשמחתנו, הרבה תושבים התנדבו לסייע כספית (מההרחבה, מהקבוץ ותושבים), אבל לא קיבלנו פניות לעזרה. אני חושב, שאולי נבדוק את זה שוב. יתכן ותושבים נזקקים לא הרגישו שנכון לפנות, למרות שהבטחנו דיסקרטיות.

אני דאגתי למערכת החינוך לאחר שנאלצנו להוציא את העובדים (למעט אחת) לחל"ת. שמרנו על קשר עם העובדים והתענינו כל העת בשלומם ומצבם.

בברכת ימים טובים ובריאים והמשך התפתחות קהילתית.

כפר מנחם הגהנץ כישור אחד מאוכז ומאובש

הקורונה עשתה לכפר מנחם כישור רק טוב – לא היו חולים ואין חולים והזמן נוצל לגיבוש חברתי. הייתה עשייה חברתית התנדבותית רבה, הרתמות כללית של כולם רצון לתרום ולהיות יחד – צעירים עם בוגרים ובני נוער, קשישים עם צעירים תושבי ההרחבה עם חברי הקבוץ כולם עשו בשביל כולם. נטשטשוו ההבדלים בין הקבוץ להרחבה וכפר מנחם היה לישוב אחד, גדול וחזק, שכיף וגאוה לחיות בו. כבר מהתחלה הוקמה מנהלת קורונה, שעשתה הכל בצורה מקצועית, שקולה ומושכלת. דאגנו לתרבות בצורה אחרת מימי השגרה ולא ויתרנו לציין את החגים, התגברנו על כל מכשול שקיים. ערכנו טקסים מצולמים ולא דחינו את חגיגת הביכורים – עשינו סדנאות, ותהלוכה במועד וכולם נהנו. גם להכנת אני ממשיך מלא מרץ – מנועים בכח מלא קדימה.

שי ארליך

אסי ואמתרצביט הפביט תוצה אצולה הצלחתכם הצלחתנו.

אעצנה ובוט קפאן וכל המשפחה בפכות חמות אהואצת הנכז.

אפמית ונוטס ביפן וכל המשפחה
פפכות חמות אהואצת התאומים שחי (בן) וסי (בת).
אכאיל וטיא ינאי וכל המשפחה בפכות חמות אהואצת הבן אפן.

ציונות ומסע רגל התינון

חזרה בימי קורונה – הגיל הרך
לאחר שהייה של כחודש וחצי בבתים, חזרו ילדי מערכת הגיל הרך למן הפעוטון ועד הגן הבוגר לפעילות מלאה במערכת שלנו.
הילדים שבו לגנים בשמחה גדולה וגעגוע לחברים, לבית הילדים ולצוות, היה נפלא לפגוש אותם ולראות כמה הם גדלו בזמן שהיו בבית. עם חזרתנו, עבדנו תקופה קצרה בקבוצות קטנות ובחצאי גנים, מה שהיטיב עם החזרה לשגרה ואפשר קבלה הדרגתית של כל ילד וילדה, ומהר מאוד חזרנו לסדר היום המוכר בכל גן.
צוותי הגיל הרך, גם הם חזרו בהדרגה לעבודה. הגגנות, המטפלות והסייעות שבו אל הגנים בחדווה ושמחה גדולה מהמפגש המחודש עם הילדים והילדות.
מאז חזרתנו אנו נמצאים בשגרת קורונה, הכל "כאילו" אותו הדבר, אבל לא בדיוק... ההורים שולחים אישורי בריאות ואינם נכנסים לגן, בחלק מהזמן הילדים נחשפים למבוגרים העוטים מסכות, יש חוגים שטרם החזרנו לפעילות השוטפת, אנחנו מקפידים על ההיגיינה בבתים ועל שטיפת ידיים, את כל אלה הילדים למדו מהר מאוד, התרגלו והסתגלו, כמו שרק ילדים יודעים... והאמת, הם מאושרים, וכלל אינם מבחינים שמשוהו השתבש בעולם העוטף אותם. בגן, הם מרגישים כמו בבית- מוגנים, בטוחים ומאושרים.
זה נפלא לראות את משמעותה של מערכת החינוך לתחושת השייכות וההתפתחות של הילדים והילדות בימים רגילים וגם בימי קורונה...
מאחלת לכולנו ימים בריאים ומאושרים של התפתחות וצמיחה,

מיכל מנור עצינוני

מהנעשה בחינוך החברתי – גבע

חודשים מאתגרים ולא צפויים עוברים עלינו. רגע לפני שנכנסנו להסגר עוד חגגנו את פורים בשמחה גדולה בשלושה ימי חופש גדושים שבהם היו פעילויות בקבוצות והשיא חגיגה של פורימון בו השתתפו ילדים מגן פטל ועד שכבת חץ ו' ובני המצווה שהיו אחראים על תפעול התחנות. כיתות ה' שלא לוקחים השנה חלק במערכת הזמנו לפעילות והיו תחת אחריות של מדריכי השומר הצעיר שהגיעו לשמוח איתנו יחד והראו נוכחות יפה באירוע.
הצוות יצא לחלת בתאריך 15.3 והמערכת נסגרה לזמן לא ידוע... זו הייתה תקופה אחרת לכולנו וניסינו להבין איך להתנהג בה תוך כדי שגרה חדשה של בית ומשפחה ובלי יכולת להתראות אחד עם השני. המפגש הבינאישי והתקשורת היומיומית פנים מול פנים שאנו מקיימים עם הילדים במהלך השנה, אין שני להם והחוסר הורגש בקרב המדריכים וגם בקרב הילדים. התקשורת הפכה לתקשורת מרחוק וכל צוות יצר את הקשר שלו מול הילדים במסגרת המגבלות הקיימות: שיחות טלפון, משימות בווטסאפ, שיחות בזום וכו'. בסוף מאי התחלנו לחזור לשגרה ופתחנו את המערכת לקבלת הילדים. הצוות חזר נרגש מאוד מהחלת וקיבלנו את פניו עם שי אישי ומפנק עם אמירת ברוך שובכם. התחלנו לעבוד במרץ על הבתים שהיו נטושים במשך חודשיים, ניקינו, חיטאנו והכנו אותם לקבלת הילדים. התקנו פינות אלכוג'ל בכל בית, קישטנו את הבתים ותלינו שלטים של כמה טוב שחזרתם הביתה.
ביום הראשון להגעת הילדים פגשנו אותם בבית הספר וכל ילד קיבל מסיכה אישית עם לוגו של גבע/חץ. הייתה התרגשות ושמחה מאוד גדולה.
את ארוחות הצהריים אנו אוכלים בגבע עד שיאושר לחדר האוכל לחזור לפעילות מלאה.
לילדים יש מרחבים גדולים בתוך הבתים ובחוץ וזה יתרון גדול שיש לנו בחינוך החברתי, כך מתאפשר לשחק בצורה חופשית ותוך שמירה על כללי הריחוק עד כמה שניתן.
ביום הראשון הסתובבתי בין הקבוצות כדי לברך את הילדים על חזרתם והתרגשתי מאוד לראות את הבתים והחצרות שעמדו הרבה זמן ריקים, מלאים בילדים שמשחקים ונהנים מלהיות יחד ולשחק אחד עם השני. בימים אלו פנינו קדימה לקראת הקיץ ואנו נערכים לקיום פעילויות הקיץ בגבע ובחץ. תוכניות הקיץ יצאו בקרוב לפרסום ויש למה לצפות.....

כנרת אמויאל

מועדון נעורים ונוער – שכבות ז' – י"ב

מועדון הנעורים (ז' – ט') והנוער (י' – י"ב) חזרו לפעול בשבוע הראשון של חודש יוני, עם כוחות מחודשים, עם אבנר דביר שהחליף את גיל חן, ועם מדריכים שחזרו חלקם מחל"ת וחלקם מטיולים בעולם. צוות המדריכים נחלק כך שיש שתי מדריכות לשכבה ז' שייחודה בכך שהפעילות שלה מתמקדת בשנת המצווה, וארבעה מדריכים לשאר השכבות.

בני ובנות הנוער גם הם מגיעים בשמחה למועדון וניכר שהמפגשים חסרו להם בתקופת הקורונה, וכולנו תקווה שהמועדון יתפוס מקום ראוי וחשוב עבורם. במקביל, אנו מתחילים להיערך לחופשת הקיץ ולשנה הקרובה, מבחינת פעילויות, אירועי שיא ותכנים שיהוו גורם משיכה עבור הנערות והנערים. בהצלחה לכולנו

חני גרמן (בשם פורום החינוך)

מזלזל

את חג שבועות השנה נדרשנו לחגוג אחרת.

כדי לנסות ולשמור על מירב סממני החג החלטנו לייצר חגיגה אחת גדולה וכמה "אירועים" קטנים סביבה. פתחנו את החג עם ריקוד הנשים המסורתית שהועבר הפעם מצולם בווטסאפ היישובי והכניס את התושבים לאווירת החג.

המשכנו עם חידון שבועות, שעסק בעיקרו בשאלות אודות הקיבוץ, אבל לא התעלם מתקופת הקורונה בתוכה אנחנו מתנהלים. החידון הועבר לכל הישוב ושלושת הזוכים שענו על הכי הרבה תשובות הוכרזו בסרטון קצר שסגר את החג. ברכות לזוכים ותודה למשתתפים.

כיוון שהיה מדובר בחג יוצא דופן החלטנו שנכון יהיה להנציח אותו בצורה מסוימת וכך עשינו עם ספר מתכונים דיגיטלי של אופי ואופות הכפר, שתרמו את מיטב מתכונות השבועות שלהם, לקובץ דיגיטלי, מעוצב ומקסים, שהועבר לכל הישוב (זה המקום לומר שניתן לפנות לצוות לקבל את הקובץ במייל למי שלא קיבל).

כדי לשמור מסורת החג החקלאי ולא לוותר על חג קיבוצי כל-כך, היו שיאו של החג בתהלוכה גדולה, שמחה וחגיגת של מיטב הענפים, שכללה כלים חקלאיים, עגלות של ענפי הכפר, מתופפים, מוזיקה, שתיה למבוגרים, פינוקים לילדים ובעיקר שמח.

כדי להכניס את הישוב לאווירת החג הזמנו את כולם לעזרה בקישוט העגלות בבוקר התהלוכה. זה היה הפינג חדש, משמח ומרגש, שהתחיל בעצם את יום החג עצמו. אבל שיאו של החג היה כמובן התהלוכה עצמה.

התהלוכה החלה ברחבי הקיבוץ, עברה להרחבה וכללה מספר עצירות, בהן המטרה הייתה אחת – לשמח את הקהל. העגלה של הפאב חילקה בירות, עגלת ענף המזון חילקה בורקסים, שוקו בשקיות חולק על ידי ילדי חוג דרמה שהיו מחופשים לפרות ומתנות לילדים חולקו מסביב. מתופפים שהיו חלק מהתהלוכה ירדו מהעגלה והסתובבו בין הקהל, וריקודי עם, שהונחו על ידי הילה הס ורקדניות הכפר התרחשו בכל עצירה – מה שהיה אחד משיאי החג. חניכי השומר הצעיר ליוו את כל התהלוכה וצילומים מושלמים שישמרו לדורות, צולמו על ידי עפרית כהנא.

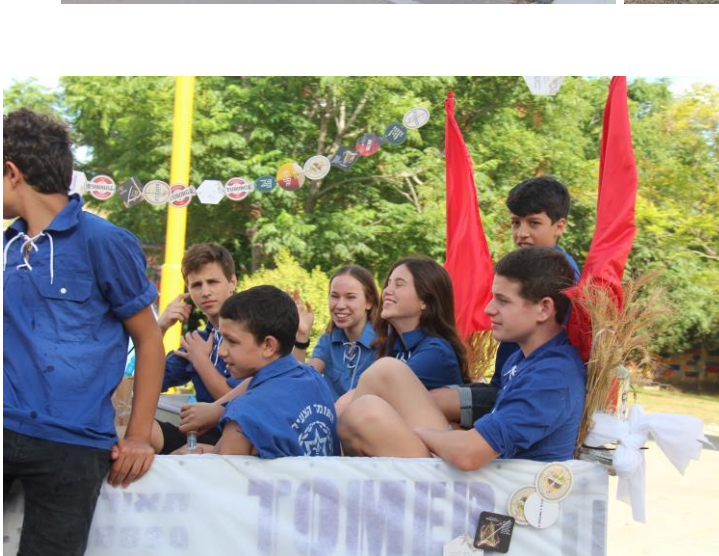

התרגשנו מאוד להצליח להרים חג מרגש, אחר ושמח בתקופה מאתגרת שכזו, נהנינו משיתוף הענפים והתושבים, מהשמחה שנוצרה, ומשימור מסורת של פעילות יישובית וחג קיבוצי שכזה.

רות ברוידא לוינהיים

חברי הצוות:

רות ברוידא לוינהיים - רכזת
 נועה גולדברג-לוינהיים, דקלה אפרתי- חומסקי,
 דגנית ברק, אבנר דביר, אורי אגוזי, שי ארליך

צילמה: עפרית כהנא. תמונות נוספות ניתן למצוא בקישור הבא:

<https://drive.google.com/drive/folders/1AzuMBnO3EoxbrTfh8zYeRnazKYs46cb?usp=sharing>

ערב הוקרה של הייל השלישי אנגלדי הקורונה

ב- 4.6 התקיים, בניצוח בני הגיל השלישי, אחרי צהריים של הצדעה והוקרה למתנדבים הנפלאים שלנו.
רינה קרן ואברהם טולדו שיתפו את הציבור בהרגשתם.

הפעם אנו נפגשים להצדיע ולומר תודה ענקית, לכם המתנדבים. העשייה, היוזמה, ההתנדבות תוך רצון לסייע, הכל נעשה בדאגה, אכפתיות, באהבה ובחיון, תוך רצון לעזור ולתרום.

ההתארגנות הייתה מהירה ומקיפה.

לנו, בני הגיל השלישי זה נתן הקלה, עזרה ובעיקר ביטחון בתקופה לא פשוטה ולא קצרה של סגר בית. אנו מודים לכם מכל הלב – להנהלת הקבוץ, לצוות הקורונה שקם בהתנדבות, לעובדי המטבח, הכול בו, המכבסה ולכל המתנדבים שסייעו בכל שנדרש ואחרונים חביבים הנערים, שגם הם התגייסו לעשייה. נתתם לנו הרגשת בית אמיתית נוכחנו כולנו כי אנו קהילה חסונה, קהילה המקיימת ערבות הדדית, קהילה שנעים וטוב להשתייך אליה.

אמנם אנו עדיין ממשיכים להיות בתקופת קורונה – קורונה לזמן ארוך, שיהיה עלינו ללמוד כיצד אנו מתמודדים. עדיין נזהרים ונשמרים ויחד עם זה מתחילים לחזור לפעילות, כמובן בהתאם להנחיות הממשלתיות.

אז שוב תודות ענקיות.

רינה קרן

חוסנה של חברה מתגלה ונמדד בשעות מבחן.

ואכן, בחודשים האחרונים ניצבנו מול מציאות שלא ידענו דוגמתה מעולם – מדינה שלמה שותקה, מעט מאוד תיפקד והציבור היה בפאניקה.

מול מציאות זו, ניצבה כפר מנחם כאי בלב כל הבלגן שאפף אותנו מסביב. עם תחילת המשבר קם הצוות היישובי שהוביל והדריך את החברים וטיפל במשבר הקורונה. צוות זה הקדים בהתארגנותו אפילו את משרד הבריאות וניווט את התנהגות הקהילה. למעשה היו שלוש מטרות:

1. לדאוג שהגופים המשרתים את הקהילה יתפקדו ויאפשרו חיים נורמליים, עד כמה שניתן.

2. לשמור על בריאות הציבור, ע"י התנהגות נכונה.

3. לשמור במיוחד ובצמוד על ציבור הגיל השלישי (אגב, מלה יותר עדינה במקום להגיד הזקנים).

כל המטרות האלה הושגו בעזרת ענפי השירות וציבור גדול של מתנדבים, שבמסירות ואהבה דאגו לספק את כל השירותים ומחוות אחרות עד בתי החברים.

ולפני התודות – עמדנו בפני עוד מבחן והצלחנו בו. עקב המשבר קהילת כפר מנחם הגיבה כגוף אחד מגובש, ללא הפרדה בין ההרחבה לקיבוץ. אני כולי תקווה שזה יבוא לידי ביטוי גם להבא בימים טובים ושקטים יותר. ועכשיו לתודות – חברים, אתם שנשאתם בעול, על מנת לשרת אותנו, עשיתם זאת בצורה מאוד מכבדת ומכובדת. אנחנו יודעים להעריך את זה ואומרים כל הכבוד ותודה.

לצוותי הכול בו, המטבח המכבסה, הבריאות והצוות היישובי – תודה מקרב לב.

לבני המצווה החמודים על העציצים המעוצבים – תודה.

לצוות התרבות, שדאג לגון את חיינו ולשמח אותנו בימים האפורים – תודה.

ומעל העל, לציבור המתנדבים הגדול, שללא ליאות ובמאור פנים לא הפסיק להתרוצץ ולהגיע לכל בית ולדאוג לכל בעיה שהתעוררה, תודה ענקית לכם, אוהבים אתכם.

כל הפעילות הזאת לא מובנת מאליה, קוראים לזה אחריות הדדית, פוגשים אותה בחברות מגובשות והומוגניות.

המסקנה האישית שלי, שקם לנו דור המשך שמוכן לקחת פיקוד ולהמשיך להוביל את הישוב למקומות טובים יותר. אנחנו גאים בכם.

אנחנו בני הגיל השלישי מבטיחים להמשיך ולפעול כמיטב יכולתנו ולהשתדל להגיע לגיל הרביעי.

תודה ענקית לכולכם, ונמשיך להיפגש ולדאוג אחד לשני גם בימי השגרה שיבואו עלינו.

אברהם טולדו

ברכת יו"ר ועד האגודה

ראשית, תודה והערכה גדולה לכם חברים על ההזמנה לאירוע ההוקרה שארגנתם למתנדבי הקורונה. טוב ונעים לקבל הד חוזר ולדעת שכוונותינו ופועלנו אכן מימשו את יעדם וצלחנו במשימה לפחות לעת עתה.

ימי הקורונה בכפר מנחם נוסכים בי המון גאווה. כל כך הרבה טוב צף ועלה, כל כך הרבה שיתוף פעולה, התגייסות, נתינה, כבוד, אהבה.

כל אלה בכפר שלנו.

כל אלה אנחנו.

מעורר גאווה.

חברים ושותפים יקרות ויקרים, מתנדבים, חברי צוותים, ראשי מכלולים, מנהלי קהילה, כבוד הקברניט, לכל מי שלקח ועוד ייקח חלק במעטפת המעולה שלנו. תודה גדולה לכם:

על היעילות, החריצות והמסירות לתפקיד, המחשבה על כל פרט, על השותפות בחשיבה, בירידה לפרטים ובראייה המערכתית כאחד. על קבלת החלטות שאינה מתפשרת לשמירת בריאותנו. על האנרגיות הטובות, האדיבות, ההרגשה הטובה והחיוך שנתתם לכל מי שקיבל מכם שירות. פשוט נהדרים.

ימי הקורונה הם בבחינת ימי השראה וחזון לעתיד יישובנו. ואסביר:

בימי הקורונה החלטנו להקים מבנה ניהולי חדש לישוב. המבנה הארגוני הקיים בכפר מנחם בו יש שתי ישויות קהילתיות נפרדות, הוועד והמזכירות, עמד בסתירה לאפשרות לנהל אירוע חירום מתמשך בצורה מיטבית ויעילה. הובחן באופן מידי הצורך לנהל אירוע חירום ארוך טווח תחת ראש אחד עבור כל הקהילה. המבנה הייחודי לניהול הקורונה הוקם בשיתוף של צח"י, וועד האגודה והמזכירות. זהו שיתוף פעולה שנוצר

מתוך הבנה כי נידרש לתת מענה לשינויים תכופים, לרכז מידע ולהגישו לאוכלוסיות השונות ביישוב, לקבל החלטות ולתת פתרונות מהירים. כל אלה לא יכלו להתקיים בצורת הניהול השגרתית שלנו. אני מברכת על שתוף הפעולה, על איחוד הכוחות והמשאבים ויודעת כי עתידנו כקהילה נמצא בדרך המשותפת הזו. לשם פנינו מועדות.

ימי הקורונה במבנה הניהולי החדש הוכיחו לנו כי בכפר מנחם חי וקיים המושג ערבות הדדית. ליתר דיוק כל מי שעומד כאן הערב הפיח במושג הזה חיים חדשים. ערבות הדדית שאינה כתובה על חוזה, זו שאינה מחויבת מימים ימימה. זו ערבות הדדית של מי שמרגיש חלק מהקהילה הזו. זו הבנה ולקיחת האחריות של מי שאינו יכול להעלים עין או לשבת מהצד. זו התגייסות של מי שחש מחויב למקום. שחש מחויב לאנשים פה.

ואתם, חברי הגיל השלישי, שחזיתם וחשתם בהתגייסות אותה אתם מוקירים הערב, שחסיתם תחת כנף הביטחון שנפרשה עבור כולנו, יש לכם תפקיד בהמשך דרכנו המשותפת. לכם אני קוראת היום להצטרף לדרך זו, לימים שעוד נכוננו לנו, לשינויים שעוד צפויים ביישוב שלנו. בכפר מנחם מנשבות רוחות שינוי. המעירות ומחדשות את המקום, רוחות אשר מבקשות לקיים שיח פתוח ואמיתי על עתיד היישוב שלנו. אני קוראת לכם לתת גב וכתף לרוחות רעננות אלה. הכתף שלכם היא חלק בלתי נפרד מהכוח לשינוי. אל פחד. אנחנו כאן עבורכם ואתכם יחד. תנו את ביטחונכם בצעירים שיובילו את יישובנו אל עתיד נכון וטוב. הם יודעים להוקיר את כל מה שבניתם עבורם פה. חזקו אותם: במילה טוב, בקלפי בהצבעה בהחלטות שנויות במחלוקת, מתוך שותפות לבנייה והובלת עתיד היישוב של כולנו.

בימים אלה החל תהליך העברת מקל של ניהול שגרת קורונה תחת מנהלי הקהילות. יחד עם זאת צוות הקורונה המורחב של היישוב ימשיך לתת מענה לכל דבר שיידרש.

אני מאחלת לכולנו ימים טובים ובריאים,
באהבה גדולה מכולנו

יעל דוידוב - ברוידא

יו"ר וועד אגודת מתיישבי כפר מנחם

צילמו: ז'וזי שינדלר ואורנה תל-אור

משבר הקורונה האיר הצדמנויות ניהוליות לכפר מנחם

עתה כשאט אט ובזהירות אנו כפרטים וכקהילה חוזרים לשגרה טרום הקורונה (בתקווה שאנו לא עומדים בפני גל שני), זהו זמן נכון להסתכל אחורה, על התקופה האחרונה ולראות מה ניתן ללמוד ולהפיק ממנה.

ככלל אני סבור כי הקורונה או משבר הקורונה כפי שנהוג לקרוא לתקופה האחרונה, מציב בפנינו "חלון הזדמנויות" או שעת רצון לנסות ולקדם תהליכים, לדעתי הכרחיים, בכפר מנחם.

מגפת הקורונה התפרצה לחיינו קהילתיים בתחילת חודש מרס. מגפה שלא מבחינה בין הסטטוסים השונים של התושבים בכפר מנחם, מגפה של כווולם. אולם, משברים יוצרים לפעמים הזדמנויות ומאפשרים לנו להאיר פינות נסתרות. כזה לדעתי היה משבר הקורונה.

משום חוסר ההבחנה של המגפה בין התושבים, הוקם צוות ייעודי לטיפול היישובי – קהילתי במגפה. הצוות, בהובלתו של גל אורן, נבנה על בסיס בעלי תפקידים בוועד האגודה, בצוות צח"י ובמזכירות הקיבוץ. הצוות שם לו למטרה לטפל באירוע בהסתכלות יישובית, ללא הבחנה בין תושבי הקיבוץ לבין תושבי ההרחבה, וראו זה פלא הצוות ניהל את האירוע בצורה מעוררת כבוד כשהוא מסתמך רבות על פעילות ענפה של מתנדבים מכלל רחבי הישוב ומכלל שכבות הגיל.

פעילות הצוות ואופן ניהולו את המשבר תרמה, לדעתי, בשני היבטים מרכזיים:

1. נוכחנו כי ניתן לנהל את הישוב תחת ראש אחד ולא שניים.
2. ברמה החברתית- אני חושב שניהול האירוע ובעיקר רוח ההתנדבות חיזקו מאוד את כלל קהילת הישוב.

התרומה בשני היבטים האלו מדגישה לדעתי כי אנו ניצבים כעת בפני שעת רצון. שעת רצון להתחיל בתהליך שיוכל על ידי מזכירות הקיבוץ וועד האגודה, שמטרתו לקדם מנגנון ניהולי אחוד לכפר מנחם. אני סבור כי מנגנון כזה, שידע לתת מענים קהילתיים, הן ברמת המאקרו והן לתושבים השונים ברמת המיקרו, עשוי לצמצם הוצאות כלכליות ותקורות ניהוליות, לשפר את דרכי התקשורת בין גופי הניהול, ובסופו של יום, לשפר את ההתנהלות היישובית.

יחד עם זאת, אין עוררין כי תהליך כזה הוא מורכב ויתכן ואף יעלה לפני השטח חששות, תהיות והתנגדויות. אולם, דווקא משום כך, אני סבור כי העת הזו היא עת רצון וכי עלינו להכות על הברזל בעודו חם.

לכן, אני קורא מפה למזכירות כפר מנחם ולוועד האגודה (גילוי נאות, אני חבר בוועד האגודה), הכדור בידיים שלנו, זה הזמן שלנו ליזום ולקדם תהליך זה.

דותן אבירם

"מנהל ארגוני" – אישור כפר מנחם [קיבוץ + הרחבה] – מגי ?

מדינת ישראל החליטה שיש ישוב אחד, כפר מנחם, המאחד את הקיבוץ ההיסטורי + הרחבה, שבבנתה בצמוד אליו, הכולל למעלה מ-1000 תושבים, ומוגבל במספר המגרשים שבתחומו. ולשם כך, נוספה ההגדרה: "אגודה" [קיבוץ + הרחבה],

חלק מחברי הקיבוץ עדיין מתקשים להשלים עם שינוי ההגדרה והדבר מתבטא גם במבנה האירגוני הלא יעיל שלנו, ובימים אלה מתקיים דיון אצלנו על המבנה האירגוני תוך התעלמות מהשינויים שנעשו בידיעתנו ובהסכמתנו.

אנחנו החלטנו על שתי מסגרות ארגוניות: קיבוץ – אגודה [קיבוץ + הרחבה]. כלומר, אנו חברי הקיבוץ משלמים מיסי-חבר לשתי המסגרות, בניגוד לתושבי הרחבה, מצב זה ניתן לשנות רק ע"י הגדרת מבנה ארגוני משותף לכל תושבי היישוב, והמהלך רצוי לא רק בגלל החיסכון הכספי והיעול התפעולי חברתי, בעיקר להידוק הפעילות המשותפת בישוב שברובה כבר מתנהלת בתקציב משותף, כמו, חינוך, תרבות, ספורט, גינון, אשפה, ועוד. והכל בתיאום מלא מול אגודה-קיבוץ, ומוא"ז יואב.

הישוב כיום מנוהל ע"י 5 מנהלים: 2 יו"רים קהילתיים – קיבוץ / אגודה [הרחבה+קיבוץ] 2 מנהלי קהילה – קיבוץ / אגודה [הרחבה+קיבוץ], 1 מנהל כלכלי – קיבוץ. כשחלק מהמנהלים אינם תושבי הישוב, ולא נמצאים איתנו בסופי שבוע...

מכאן נובעת הצעתי, כדלהלן:

- א. יו"ר קהילה אחד לישוב [קיבוץ + הרחבה].
- ב. יו"ר כלכלי אחד – לקיבוץ.
- ג. מנהל קהילה אחד לישוב [קיבוץ + הרחבה].
- ד. עלון אחד ומאוחד לכל הקהילה.

בשלב ראשון, הצעתי: לבחור מנהל קהילה אחד [ג], יתכן והמהלך ידרוש הגדרה והגדלת נפח המשרה, אבל בוודאות יביא לחסכון ויתר תיאום, ואנו חברי הקיבוץ נלמד להפנות את צרכינו, כפי שנעשה כיום, ליו"ר קהילה של הקיבוץ.

עם הזמן נוכל לבחון באם המהלך אפשרי ורצוי, לכן, המלצתי, בטרם נלך לקלפי, נקיים חשיבה נוספת, בסוגיית "המבנה הארגוני" לישוב כפר מנחם בשנת 2020.

שלומי שקד

אגודה לשלומי

בגדול אני מסכים לגמרי עם ראשית דברך על כך שהמצב בו אנו נמצאים בישוב הוא לא נהיל! יותר מדי גורמים שמושכים בחוטים, ואפילו לא הזכרת את הוועד המקומי.

הצעה שלך מדברת על העניין הטכני ואני רוצה להאמין שאפשר לשאוף למשהו יותר גבוה.

איך עושים פה באמת ישוב אחד שכולם שווים. אתחיל מיד בכך, שאין לי עניין כלכלי בנכסים של הקיבוץ. אני ובסך הכל כמו רוב תושבי הרחבה נמצאים במצב כלכלי סביר פלוס. אך ההסדר חייב לעבור שם. אפשר וצריך למצוא את המאחד ואת הנתבי הנכון כדי שהאיחוד הזה ישתלם לרוב הגדול של האוכלוסיות בישוב.

כרגע הישוב מבחינתי לא מתנהל נכון. אחד הדברים הכואבים לי זו ההתפתחות הדמוגרפית של הישוב. שוב נעצרנו ושוב הגנים מתרוקנים! האם לא למדנו כלום? פעם אחת כבר עברנו שיקום ויצאנו לדרך חדשה. כבר למדנו שסופו של ישוב ללא מערכת חינוך חזקה לדעוך איך ייתכן שאין אף גוף משותף לכל הישוב שמסתכל בנושא קדימה? איך? התשובה פשוטה. יש כל כך הרבה אינטרסים שונים שאף אחד לא מצליח למשוך וקטור ברור קדימה.

אפשר אחרת, לי זה ברור שאפשר למצוא פתרון טוב שיתאים לרוב התושבים, ומי שזה לא יתאים לו בעיה שלו, לפחות הצענו לכולם לעלות על העגלה ומי שיבחר שלא יכול לחיות לצדנו ילך בשלום.

ברגע שנצליח להגיע למצב של ישוב אחד גורמי ניהול יצטמצמו מעצמם!

אמיר פרן *

*אמיר פרן היה יו"ר הוועד היישובי

על גוכנה צים - ראיון עם איריס נאור

יהודית: שלום איריס, אשמח אם תציגי את עצמך.
איריס: נעים מאוד שמי איריס נאור ואני מומחית לליווי ותמיכה לנשים וזוגות שעוברים טיפולי פוריות.
אני אימא של 4 בנים ומתגוררת בכפר מנחם מזה 13 שנים.

יהודית: האם את משתמשת בזום הרבה שנים?
איריס: מאז הקמת מפעל חיי לפני 13 שנים, אני מקבלת קהל בקליניקות באופן אישי אך פתאום לפני 10 שנים יצרה איתי קשר אישה שמתגוררת בגרמניה וביקשה לעבור אצלי תהליך באופן מקוון דרך תוכנה שנקראת סקייפ. התוכנה, בדומה לתוכנת זום הפופולרית לאחר תקופת הקורונה, מאפשרת לאדם לשהות בביתו, להתחבר דרך המחשב או דרך הטלפון, לדבר ולראות את האדם ממול ולשמוע אותו כאילו ישב לצדו.
מאז אני מלווה נשים וזוגות רבים בכל רחבי העולם וגם במקומות מרוחקים בארץ כמו צפת ואילת.

יהודית: מה היתרונות של התוכנה?
איריס: אני מאמינה שהתוכנה הזו מאוד ידידותית וקלה ליישום. ניתן לראות את האדם ממול, לשמוע אותו בבהירות ובקלות וגם להעביר ולהביע רגש בקלות גם אם האדם בצד השני של העולם.

יהודית: מה החסרונות של התוכנה?
איריס: ברור שתהליך מקוון דרך המחשב לא מאפשר לחבק את האדם ממול אבל זה מינוס קטן לעומת היתרון הגדול בכך שכל אדם יכול לעבור כל תהליך מביתו ואפילו מאוסטרליה הרחוקה.
חסרון קטן אחר הוא הבדלי השעות עם מטופלות מחו"ל וזה לא פעם מצריך ממני לקום מוקדם ממש או להישאר ערה עד השעות הקטנות לטובת המטופלים שלי.

יהודית: לא מפריע לך לראות את עצמך בתוכנה?
איריס: ממש לא. אני עסוקה בתהליך ובמה שהמטופלים אומרים ומרגישים ופחות שמה על זה לב.

יהודית: האם את מעבירה גם קבוצות בדרך הזו?
איריס: אני מרצה בבית הספר לסייעוד רופין בשרון ובמהלך תקופת הקורונה הייתי צריכה להעביר שיעור ל 68 תלמידים בזום. ללא ספק זה היה אתגר מכיוון שאני אוהבת את הקהל ואת הדינמיקה בכיתה עם תלמידים אבל גם ככה היה מרגש והתלמידים שמחו ללמוד משהו כה מעניין כמו טיפולי פוריות. בתוכנת הזום ניתן לכתוב למרצה תוך כדי ההרצאה וכל פעם כשמישהו רצה להגיד משהו פתחתי את המיקרופון שלו וכך הדינמיקה הייתה, שונה אבל עדיף מכלום בתקופה ההיא.

יהודית תודה רבה על הזכות לספר על התוכנה הנפלאה הזו.
הרבה בריאות לכולנו,
איריס

הביאה לדפוס איריס נאור

הייגה למידה גון כבי גנוסה

לימור חסון יועצת ב"צפית" תושבת ההרחבה, נשואה ואם לשניים. לימור תיארה את מקומה של הלמידה מרחוק בבית הספר. בגדול, ימי הקורונה נחתו עלינו והמורים למדו מרחוק תוך כדי תנועה. למידת הלמידה מרחוק נעשתה תוך כדי סיעור מוחות והפריה הדדית. רכזי המקצועות עבדו קשה מאוד כדי לשכלל את תהליכי הלמידה, לא הייתה פאזזה. המצב הביא אותנו להשתמש בהוראה מרחוק, אבל צריך לטפח אותה גם בימי שגרה. הכל ענין של מינונים. היא לא תחליף את בית הספר, את המגע הבלתי אמצעי ואת החלק החברתי, אבל היא אילצה מורים להשתמש בדרכי הוראה יצירתיות וטכנולוגיה, שבימים כתיקונם פחות משתמשים בהן. המשימות דרשו מההורים עזרה. ידע זה לא הסיפור בבית הספר, אני רואה בבית הספר חברה בזעיר אנפין ואפשרויות ללמוד הירארכיות, תקשורת בין אישית וקבוצתית, תפקוד במצבי לחץ, עמידה בלוח זמנים ועוד דברים שאין להם תחליף. מזווית ייעוצית יש תכנים שלא ניתן להעביר אותם ללא מפגש פנים אל פנים, כי כשמעבירים תוכן רגשי אתה חייב לראות את התגובות. שפת הגוף מדברת מאוד בשיח רגשי, מאוד קשה לעקוב אחרי זה בזום. בתקופת הקורונה ליוויתי בזום ובטלפון הורים, צוותי הוראה ותלמידים. אני חושבת שיש לייצר לילדים עם לקויות למידה פלטפורמה יותר משוכללת ומדויקת של הוראה מקוונת. לילדים עם בעיות קשב וריכוז היה קשה לעקוב אחרי ההוראה בזום מסיבות שונות. יש ליעל, לתכנן ולשכלל את ההוראה בזום ולהתאימה לכל קשת התלמידים. ב"צפית" חזרנו ללמוד מרחוק ואת י"א ו"ב מכינים לבגרות כרגיל. החלק החברתי הוא הדגל של "צפית" והמפגש החברתי הוא קריטי בגילאי בית הספר וחשוב שישמר בדרך כזו או אחרת, לכן נעבור למסגרת של קפסולות.

זה קשה אבל זה טוב

נטלי קורן חברת קבוץ, נשואה לאילן ואמא ל-3 בנים, מחנכת כיתה ט ב"צפית" ומורה לאנגלית ב-4 כתות משכבות שונות (כ – 32 תלמידים בכיתה).
נטלי הציגה את רשמיה מההוראה בימי הקורונה:

ימי הקורונה היו תקופה מאוד מאתגרת, היינו צריכים להמציא את ההוראה מחדש ולהשתמש בטכנולוגיות שלא הכרנו קודם. והכל בלי התראה מוקדמת. התארגנו בזמן מאוד קצר, למדנו תוך כדי עשייה, בדקנו את עצמנו ולמדנו מטעויות. קודם כל הייתה החשיבה הפדגוגית, זה אומר ששיעור צריך להיות משמעותי, שהלומדים יפיקו ממנו משהו תוך התייחסות לצרכים אישיים רגשיים של הלומדים והחניכים. קודם לכל היו השיעורים המקוונים בזום – תוכנה שמאפשרת לחבר הרבה לומדים ובמקביל לראות אותם, לשמוע אותם, ובאותו זמן גם לשתף אותם בחומרי למידה. **בהוראה הרגילה** אני רואה ושומעת את התלמידים ועיניהם פנים אל פנים, אני מצליחה לחוש באופן בלתי אמצעי שיש קושי, גם אם הלומד לא מציין זאת. **בהוראה בזום** אני יושבת מול מסך, רואה את פרצופי התלמידים בקובייה קטנה, לא מצליחה לראות את העיניים של התלמידים, הזמן קצר ומוגבל וקשה לילדים להביע את עצמם חלק גם מתביישים ולא חושפים את עצמם ובגלל זה לא יכולתי תמיד לעמוד על תחושותיהם והרגשותיהם. הקשר הלמידה שונה – זו חדירה הביתה – גם לביתי וגם לביתם יוצר הקשר מאוד פרטי ואינטימי. מכאן, אחד האתגרים המשמעותיים היה התייחסות לתלמידים במשולב עם תפקודי כאמא לילדי, שהיו בבית

היו כמה סוגים של שיעורים – הלמידה בזום שימשה להעביר חומר לימוד חדש, נוסף לכך שלחתי במחשב חומרי עבודה לתלמידים, הם נכנסו למחשב ועשו את העבודות, אי לכך נדרשנו במועדים קבועים להיות זמינים עבורם לתת מענה לקשיים ולבעיות שעלו והם שיתפו כל הזמן, היה אתגר להרגיש את הילדים ולתת מענה לתחושותיהם. ההוראה לא נגמרה ב-15.30, אלא בשעות הלילה. אישית, היה לי מאוד חשוב להפיק את המקסימום מהתקשורת עם התלמידים. התלמידים יצרו בהקשר חדש קשר יותר אישי – עברנו דרך משותפת ביחד – מסע משותף גם למודי וגם רגשי. לכולנו היה קשה בדרך, היום הם יותר סומכים עלי וכמובן הם התקדמו בלימודים ונוצר קשר אישי וחדש יותר.

החזרה לשגרה מעלה קושי לתת לזה הערכה מילולית ומספרית. בעתיד, אני רואה את ההוראה המקוונת משתלבת בהוראה הרגילה היא לא יכולה להיות בלעדית.

שלוש אימהות הגייחוסו בקצרה ללמידה בגרופה הקומונית:

זהר סנפיר אמא לנטע (בת) כהה ד, גיל (בת) כהה ח ואור (בן) כהה י. זהר סנפיר עוסקת בהכשרת מורים להוראה במכללת לוינסקי. אני רואה את ההוראה מרחוק כהזדמנות, הרבה מורים עשו קפיצה מבחינה מקצועית עם ההוראה מרחוק, זה אתגר ראיתי זאת אצל המורים שאני מלווה וגם מהתהליכים שהילדים שלי עברו. אני לא יודעת מה יקרה בעתיד, אני מקווה שימשך שיחזור החדשנות, הגיוון והיכולת לתת לתלמידים שונים מענים שונים. אני מאוד מאמינה שמורים יכולים לשדרג את עבודתם, תלוי מה המערכת מאפשרת. גם הילדים שלי עשו תהליכי הסתגלות – הם היו צריכים ללמוד איך לומדים עצמאית. והם עשו זאת. הם מאוד התגעגעו ורצו לחזור לבית הספר, היה חסר להם המפגש החברתי. ממני כאמא זה דרש תמיכה טכנית, לפעמים דחיפה קלה וקצת עזרה של תוכן הם בגילאים שהסתדרו לבד.

דקלה חומסקי אמא לשי (בן) כהה ב עדי (בת) כהה ט וזיו (בת) כהה י"ב. ילדי נהנו מהתקופה שלא הלכו לבית הספר ולמדו מרחוק, הם התגעגעו לחברים. לשי הייתה שגרה שכללה גם מטלות מבית הספר, כולל קריאה. הזום פחות השתתף. כשחילקו את הכיתה לשניים הוא נהנה. עדי למדה מרחוק, גם שעורים בזום וגם מטלות. הם חזרו ללמוד מרחוק חצי שבוע ב"צפית" וחצי שבוע לומדים מרחוק בבית. זיו בעיקר עבדה – ארזה ועשתה שליחויות בכול בו ועזרה ב"גבע" כשנפתח. הבנות הסתדרו בלעדינו. לשי ניר עזר כשהוא מתמך בין הבית והבודה ב"צפית" (אני עבדתי).

סיון מי רז אמא לבנים בכהה ב וד ובת בכהה ו. אני חושבת, שהצוותים החינוכיים עשו מעל ומעבר, באמת עד השעות הקטנות של הלילה בלי הפסקה. אני חושבת שמגיע להם המון קרדיט, כמו שהצוותים הרפואיים וצוותי מד"א קיבלו. הם שינסו מותניים ושינו את כל מערך הלמידה לפי צרכי היום. כל יום הביא אתו בשורות חדשות והם שינו את המערכת בהתאם. זה לא חייב אותי הרבה כאמא. הם השתמשו בטלפונים שלהם ובמחשב בבית.

הביאה לדפוס: יהודית אפרתי

לסדרה תיעודית חדשה לתאגיד השידור "כאן" 11, העוסקת בהקראת יומני ילדות ונעורים על במה, אנו מחפשים את אלה ששמרו את יומני העבר שלהם ובהם התייחסות לאחד מהנושאים הבאים:

- תיאורים או חוויות אישיות העוסקות בקליטה בקיבוץ או היעדר קליטה
- חוויות מעניינות מילדות ונעורים בקיבוץ
- תחושות של שייכות/היעדר שייכות לקהילה או בני המשק בקיבוץ
- אינטגרציה
- עיסוק בעדיתות או דת בין כתלי הקיבוץ (נניח: המזרחי/ת היחיד/ה בקיבוץ, הדתי/ה היחיד/ה בקיבוץ וכד')
- עיסוק בפריפריה מול מרכז
- עיסוק בדימוי עצמי
- סודות מן העבר
- חוויות מבית הספר.

מי שמתעניין/ת וברשותו יומן שכזה, מתבקש/ת לשלוח לנו 3-4 קטעים מתוכו ולפנות למייל: yomanim2020@gmail.com יש להשאיר שם וטלפון בכדי שנוכל ליצור קשר. תודה רבה, צוות התכנית תאגיד השידור "כאן"

מזמור המחלה הישראליים / חגי משגב

במזמור האכדי אין כל הסבר למחלת המתענה. המקרא, לעומת זאת, מכיר בקשר שבין מעשי האדם לגורלו, אך האם הוא מציע פתרון?

דעה מקובלת רואה במזמור זה תיאור של מחלה, בצד תיאור של אדם הנרדף בידי אויביו. המרחק בין תיאור שני המצבים אינו גדול, ואין ביטחון שתיאורי המחלה אינם מטאפורה למצב הנרדפות. עם זאת, הקירבה לטקסטים קדומים אחרים גדולה, וגם בהם מתחלפים ביניהם תיאורי מחלה ותיאורי אויב רודף; היצירה המוכרת ביותר הקרובה לז'אנר הזה היא יצירה בבליית, בשם "אהלל את אדון החכמה", שנכתבה בידי שובשי-משרה-שכן בין המאות חמש עשרה לשתים עשרה לפנה"ס. היצירה הייתה חביבה מאוד בזמנה, והיא בין הבודדות שזכו בתקופות מאוחרות בעת העתיקה יותר לפירוש:

"קרבי הדליחו, עוותו מעי, שעול ושיהוק הקדיחו כסלי... קומתי הזקופה נתצו כחומה, גוי החסון כפפו, השרים ידברו בי סרה, נאספו יחדיו, חרשו מזימות...כאיש אחד המה פה אחד נועדו, נצתה חמת לבם, בערו עלי כאש, שנאה ושטנה יעוררו עלי...".

במחציתה השנייה של היצירה באה הגאולה לנפשו של המתענה, האל והאלה מתגלים אליו, כוהן אשף מופיע בחלומו, והם מזים עליו מים ואומרים לחש, ובאה מנוחה ליגע.

במזמור האכדי אין כל הסבר למחלה. המתענה נשבע שמילא את כל חובותיו הדתיות. המקרא, לעומת זאת, מכיר בקשר שבין מעשי האדם לגורלו, ולמשל בדברי הימים ב (כא) מודיע אליהו הנביא במכתב ליהורם המלך:

כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי דָוִד אָבִיךָ: תַּחַת אֲשֶׁר לֹא הִלַּכְתָּ בְּדַרְכֵי יְהוֹשֻׁפֶט אָבִיךָ, וּבְדַרְכֵי אֲסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה, וַתֵּלֶךְ בְּדַרְכֵי מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל, וַתִּזְנֶה אֶת יְהוּדָה וְאֶת יִשְׂרָאֵל, כְּהַזְנוֹת בֵּית אַחָאב; וְגַם אֶת אַחִיךָ בֵּית אָבִיךָ הַטּוֹבִים מִמֶּךָ הִרְגִית - הִנֵּה יְהוָה נֹגֵף מִגִּפְּהַ גְדוֹלָה בְּעַמֶּךָ וּבְבָנֶיךָ וּבְנָשֶׁיךָ וּבְכָל רְכוּשֶׁךָ. וְאֶתֶּה בְּחַלְיִים רַבִּים, בְּמַחְלָה מַעֲיָה, עַד יֵצְאוּ מַעֲיָךְ מִן הַחַלִּי, יָמִים עַל יָמִים.

גם במזמור זה מוקדש חלק נכבד להכרה בחטאיו של הדובר. אולם אין זו הגישה היחידה במקרא. ספר מלכים בדרך כלל מתעלם מן ההקשר הזה, אינו מקשר בין צרעת נעמן לחטא כלשהו, ולעתים אף רואה במחלה הצלה, כמו אצל אביה, בנו של ירבעם, שהמחלה שבה מת הצילה אותו מהגורל המר שהיה צפוי לכל בית ירבעם.

כך או כך, תפיסת העולם המקראית איננה מציעה לחולה דרך פרקטית להירפא, מלבד תשובה. לענייני רפואה אין המקרא נכנס כלל. למעשה, בפרשיות המדברות על מלכת המחלות המקראית בספר ויקרא, הצרעת, לא מוצעת שום דרך. המחלה מוגדרת, מוגדר גם בידודה, והחולה נשאר לגורלו ולמחשבותיו מחוץ למחנה. שום כוהן לא ירפא אותו בלחש ובהזאת מים, כמו את שובשי-משרה-שכן המסכן.

הכוהן המקראי מוגבל רק לאבחון ולהכרזה על טומאה, ותו לא. המחלה אמנם הוכנסה לתחום חשבון הנפש הדתי, אולם הוצאה לחלוטין מתחום המאגיה. ומפני כך, מזמורי המחלה הישראליים אינם אומרים דבר על דרך הריפוי, והמזמור הזה אף אינו מספר על הריפוי עצמו. עצם הבקשה, עצם ההתקרבות לה' בעקבות המחלה, כבר השיגה את מטרתה.

חגי משגב הוא מרצה למקרא וללימודי ארץ-ישראל

הביאה לדפוס רות שגיא